

Wortegemse waterwerken

EEN ROMEINSE HOUTEN DUIKER

De Romeinse houten buis van Wortegem © SOLVA

Vitruvius, de befaamde Romeinse architect en auteur, wist het één en ander over waterhuishouding te vertellen: "Er zijn drie manieren om water te transporteren: in gemetste kanalen, door loden buizen of door terracottabuizen." Dat was buiten die dekselse Galliërs gerekend. Zij gebruikten een andere manier. In Wortegem ontdekten archeologen een houten buis.

Al in de Romeinse tijd zocht men naar manieren om water ondergronds of bovengronds te transporteren. Het meest gekend zijn wellicht de aquaducten uit het zuiden van Europa, maar ook in onze streken zijn wel wat voorbeelden bekend van deze technologie. Denk maar aan het aquaduct 'de Beukenberg' dat Tongeren van water voorziet. Recent kon ook Wortegem, gelegen aan de rand van de Vlaamse Ardennen, een watertechnische installatie toevoegen aan deze wel erg korte lijst.

Hier verbond een 6,5 meter lange, uitgeholde boomstam twee grachten onder de grond met elkaar, met als enige doel de evacuatie van water van de ene naar de andere gracht. De eerste gracht lag uitgegraven in een kleiige ondergrond en parallel met de helling, waardoor ze bij hevige regen snel met water opvulde. Om dat water toch af te kunnen voeren was deze gracht ondergronds verbonden met een andere gracht, die haaks op de helling lag. Waarschijnlijk lag er tussen beide grachten een doorgang die open moest blijven of een wal die niet doorbroken mocht worden. Dat verklaart waarom een eenvoudige, bovengrondse doorsteek tussen beide grachten niet mogelijk was.

Een dergelijke ondergrondse verbinding wordt ook vandaag nog gebruikt bij de aanleg van wegen of dijken en is gekend als een 'duiker'. De duiker uit Wortegem bestond uit een overlans gekleefde boomstam die was voorzien van een ruitvormige holte. Beide delen waren met touw aan elkaar vastgemaakt en zo in de grond ingegraven. Hoe lang de buis in gebruik is geweest, is nog niet duidelijk. Wel zeker is dat ze ergens tussen 130 en 340 n. Chr. is gemaakt. Het is niet de eerste keer dat een houten buis werd teruggevonden bij onderzoek naar Romeins sporen in Vlaanderen. Een houten waterleiding bevoorraadde eveneens een badgebouw in Tienen, maar een Romeinse, houten duiker is tot zover ongezien.

Wouter De Maeyer